

230634

G. ȘT. CAZACU

CALEA SÂNGELUI

EDIȚIA III-a

BCU Cluj / Central University Library Cluj

București — Edit. Cronicarul 1933

DE ACELAȘI AUTOR:

SIMFONII DE SEARĂ, poezii — Tip. S. M. A.
Bacău, 1926.

ACORDURI, poezii — Editura Orizonturi Noui
Bucureși, 1930.

AD MEMORIAM, Epigrame — Edit. Orizonturi
Noui, Buc. 1931,

CALEA SÂNGELUI, poezii — Ed. II Editura Cro-
nicarul București, 1932.

DRAPERII NEGRE, poezii — Edit. Cronicarul,
București, 1932.

G. ȘT. CAZACU

CALEA SÂNGELUI

1916—1917

— P O E Z I I —

BCU Cluj / Central University Library Cluj
CU O SCRISOARE A D-LUI MAREȘAL AVERESCU

EDIȚIA III-a

IBL UNIV. CLUJ

1022 - 7. V. 1934

EXEMPLAR LEGAL

București
Editura „Cronicarul”
1933

Jubite Domnule Cazacu,

Nu știu dacă s'ar fi putut imagina, pentru neîntrecutele D-tale poezii, un titlu mai în armonie cu conținutul lor, decât cel ales de D-ta: Calea Sângelui.

Pot să te asigur însă, că dedicațiunea lor, cu care m'ai onorat, a găsit cea mai bătătorită cale a inimei.

Cu toții am suferit în marele războiu, cu toții am oferit atunci, scumpei noastre țări, tot ceea ce ne-a stat în putință să dăm, dar sguuirile sufletești, cari ți-au inspirat aceste minunate poezii, le înțeleg poate mai bine decât oricare altul, căci au vibrat adânc în sufletul meu.

*Suferințele, pe cari le redai, în icoane vii, cu
așa mare talent poetic, le-am trăit laolaltă, cu
sutele de mii de viteji, cari au luptat, au suferit,
au biruit sub ochii mei, împărtășind cu mine du-
rerile și bucuriile unui neam întreg.*

Mulțumirile mele cele mai călduroase.

MAREȘAL AVERESCU

D-LUI MAREȘAL AL. AVERESCU
INCHIN ACESTE PAGINI.

G. ȘT. C.

CALEA SÂNGELUI

CALEA SÂNGELUI

Pornit-am cu toții spre munte, ca unul,
Pornit-am cu toții, pornit-am; și tunul
Ne fuse ecoul când toți înainte,
Purtat-am în suflet nădejtile sfinte.

Vremelnic ne fuse norocul!... și plânge
In urmă-ne calea 'nsemnată cu sânge!
Din munții cu plete cărunte, lungi șire,
Coboară la vale frânturi de oștire.

Mai greu decât piatra de moară apasă
Durerea pe suflet! Pustiul se lasă.
Și clocote ura în inimi!... Și plânge
In urmă-ne calea 'nsemnată cu sânge!

Rast — Dolj, 16 Noemb. 1916.

Luați exemplul de suferinți și
de îndelungă-răbdare, pre profeții
cari au vorbit în numele Domnului.
(Epistola lui Iacob, V. 10).

**Iși poartă'n lung de drumuri, osânda lor amară,
Prin ploaia care curge, convoaie, lungi șiraguri.
Ingenunchiază boii, sub trudnica povară
Și 'ntunecate chipuri, se duc spre noi meleaguri.**

**Târîndu-și bătrânețea, moșnegi albiți de vreme,
Pășesc cu desnădejde, bătând un semn de cruce ;
Și-amarnic se frământă văzduhul... vântul geme!..
Trosnește și se frânge, un car la o răscruce.**

**Plutește duhul morții în mohorâta zare!...
A prins, târziu în noapte, un târnăcop să sune:
O mamă își îngroapă unicul prunc ce-l are...
Și iar pornesc 'nainte, prin noaptea de cărbune.**

Băilești — Dolj, 19 Noemb. 1916.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

EXODUL

**Cu larmă nesfârșită coboară dela munte
Intreg avutu 'n cară, cu pruncii la un loc!
In urmă merg bătrânii, cu pletele cărunte,
Mânați de biciul soartei pe căi făr'de noroc...**

**Și pasă trist convoiul, la vale, tot la vale!
Prin sate urlă câinii, cobind a nenoroc;
Și vitele flămânde, purtând aceeași jale,
Se luptă cu povara ce parcă stă pe loc...**

**Se scurge dela munte, prin zări de nea, norodul!
Doi cai trudiți pe cale, sfârșesc de foame 'n ham;
Și suflă groaznic vântul... E 'ntristător exodul
In care-amarnic geme durerea unui neam...**

Șegarcea — Dolj, 20 Noemv. 1916.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

LA OLT

**Seara peste culmi, așterne
Umedă maramă;
Codrul, pe poteci, își cerne
Fluturii de-aramă.**

**Doi plopi, frânți, în depărtare
Umbre reci resfiră;
Și prin crengi uscate, pare
Moartea că respiră.**

**Asfințitu `ntreg e-o rană
Caldă, sângerândă...
Impietrită, o cătană
A rămas... «în pândă».**

Stoenești — Romanși, 22 Noemv. 1916.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

BCU Cluj / Central University Library Cluj

DRUMUL MORȚII

Cernită haina nopții s'așează peste fire...
Femei cu prunci la piepturi bocesc sub coviltire ;
Domoale, lungi convoiuri, prin pâcla cenușie
Se scurg lăsând în urmă cununa argintie

A Oltului! Prin lunca de ploaie desfândată,
Moșnegi albiți de vremuri—spinoase căi să bată—
Porniră, cu nepoții, la drum făr'de hodină...
E tina grăitoare ce calcă peste tină!

**De jalea lor plâng codrii și Oltul se frământă
In albie-i; pe piscuri, a'ngropăciune cântă
Lugubru glas de cobel!... Ard satele de-a-rândul...
Neputincioasă-i slova și-i cremene cuvântul!**

.
**Azi e 'mpânzită calea de cruci și de morminte,
Din Polovraci la Piatra și peste Olt 'nainte....**

Drăgănești — Olt, 23 Noemv. 1916.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

BCU Cluj / Central University Library Cluj

SPRE GOLGOTA

E-a patra zi și totuși, neconținut, prin ploaie,
Pribegi, în larg de lume, în plânsete și jale
Se scurg, și zi și noapte șiraguri, lungi convoaie,
Care, urcând calvarul, topi-se-vor pe cale...

Trosnesc, de grea povară, căruțele 'ncărcate.
Copii se stâng, de foame, sub rupte coviltire.
Izbește 'n cară vântul, și-aleargă peste sate,
Purtând, în miez de noapte, cântări de cimitire...

**Mi'ndrept acuma gândul, Părinte, către Tine,
Acum, când ard Sodome pe trupul țării mele,
Când mame plâng pe drumuri de suferințe pline,
Inmormântându-și pruncii pe margini de șosele.**

**Și 'ntreb: Golgota noastră,—nu-a fiului Treimii—
Pe care pisc sfârși-va, în ceas de răstignire?
Și fierea și oțetul, pe buzele mulțimii,
Nu sunt otrăvi, ci-arome din sfintele-ți potire!**

BCU Cluj / Central University Library Cluj

CALVARUL

Prin tină, prin ploaie — în vânăt amurg—
Convoiul durerilor vii ;
Prin tină, prin ploaie—în vânăt amurg —
Pe drumuri bătute, alene, se scurg
Cristoșii cu chip de stafii...

Să curme tristețea pe drum de mormânt,
Nu-i nimeni în stare de-acum !
Și-apasă tristețea pe drum de mormânt ;
Coboară și urcă, de soartă înfrânt,
Convoiul, pe drumuri de scrum.

Invinșii să-și calce, pe umedul lut,
Convoiul oprește'n amurg !
Ca lutul, ca cerul și sufletu-i mut...
Și spinii cununii mai tare s'ascut...
Și ploaia și sângele curg!

BCU Cluj / Central University Library Cluj

LA DRUM

**Plouă iar și gem răniții, de-ți înăbușe auzul ;
Și pe drumuri desfundate curg șiraguri de convoaie.
Luminând cărarea tristă, scapără'n văzduh obuzul
Și cu desnădejde, boii opintesc din greu, prin ploaie.**

**Plânge cerul și pământul ; curg șiraguri de convoaie ;
Tristă-i gloata care calcă lungul drum de cimitire !
Și sub trăsnet de obuze, plopi înalți plesnesc, se'ndoaie ;
Ingrozite 'n cară, mame, cruce-și fac sub coviltire.**

**Greu e drumul, greu și lung e ! nesfârșită li-i prigoana !
Și căruțele 'ncărcate, pier, în noapte, ca năluce...
Un rănit rămas în urmă, sub salcâm, să-și lege rana :
Un obuz crăpă tulpina și-i făcu la cap o cruce.**

BCU Cluj / Central University Library Cluj

ZILE TRISTE

Sbor șiraguri de vagoane,
Ca năluci, în miez de noapte...
Sbor șiraguri de vagoane;
Și prin largi spărturi de-obloane
Vântul cântă-a moarte!

Printre largi spărturi de-obloane
Cântă-a ruină nenorocul...
Și'n fugarele vagoane,
Schiloditele cătane
Sârguesc sorocul...

**Sbor șiraguri de vagoane
Ca hoinare negre gânduri!
Sbor șiraguri de vagoane...
Câți din cei ce port prigoane,
Au ieșit din rânduri!**

Costești — Argeș, 25 Noemv. 1916.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

BCU Cluj / Central University Library Cluj

SPRE LAGĂR

**La drum, prin clisa de nămol,
Frânturi din oastea de eroi,
Inflămânziți, desculți și goi
Se leagănă domol...**

**Sub lovitura relei sorti
Și după-atâtea răstigniri,
Cristoșii grelei pătimiri
Sfârșesc prin șanțuri, morți.**

Și valu-i tot mai scurt, mai rar...
Năluci, în vânățul amurg,
Intr'una, de trei zile, curg,
Sub ceruri de cleștar...

Popas... Pribegele năluci
Adorm pe țoluri reci de lut;
Și'n zori, pe und's'au abătut,
Răsar, din tină, cruci...

BCU Cluj / Central University Library Cluj

SUB POVARA CRUCII

Mamei mele

Trudit se'ndoaie trupu-mi și se frânge
Pe lutul ce'n adâncul lui mă chiamă;
Amar de lungă-i calea fără seamă
Și curg, în urmă-mi, picurii de sânge !

Grea este crucea-mi de pe umăr, Mamă,
Și plâng și eu cu cerul care plânge.
Sudoarea'n brazda frunții mi se strânge,
Din gloată, nu-mi dă nimeni o năframă !

**In lung de drum, curma-voiu suferința,
Ț'ncredințez întreagă-acum ființa,
Că 'n Tine mi-i nădejdea, bun Părinte!**

**Trudiți-mi pași, mă mână tot'nainte,
Și mamă, 'n tot acest convoiu, aicea,
Nu-i nimeni, care-ar vrea să-mi poarte crucea**

BCU Cluj / Central University Library Cluj

BCU Cluj / Central University Library Cluj

CRĂCIUNUL MEU

Pierdui credința'n tine și'n povești.
La ce mai cerci amarul să-mi sporești ?
Ce taină vei fi vrând ca să-mi mai spui ?
Mi-ai readus cumva copilăria...
Sau vrei atâtor suferințe cap să pui ?
La noi rânjește 'n casă sărăcia ;
Și moartea stă la pândă prin unghere.
Reia-ți toiagu'n mână, traista 'n spate,
Și pasă, biet moșnege, mai departe...
Că nouă ne-ai adus numai durere !

Te du de-aici, bătrânule nedarnic ;
În noaptea asta, clopotu'l-ai tras — și cui
Veniși durerea să i-o curmi, ori ca să-i spui
Că vîi ca'n alte dăți în zi de praznic ?
Ia-ți toiagul, pleacă pe alt drum,
Să nu ne mai vedem de-acum 'nainte ;
Te du la cei ce te mai țin în minte...
Ne lasă-așa, bătuți de soartă cum
Ne-ai fost aflat... Din câte bucurii
Pierdui... Zadarnic una să re'nvii...
De-ar fi să-mi dai copilăria dusă,
Pecetluită 'n datină apusă !

Todirești — Suceava, 25 Dec. 1916.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

CEREMONIAL

**De-a-valma 'ncărcați în furgoane
Trec morții — spre groapă — prin sat...
Ce liniște grea s'a lăsat
Pe sumbre barăci, pe plautoane..**

**Nici dangăt de clopot, nici jale
Nu flutură 'n sura 'nserare ;
Pe ultima vieții cărare
Nimicul presară petale...**

**Petale presară nimicul
Pe arme, pe vite, pe morți...
...În largul deschiselor porți,
Sublimu-i sublim și ridicul!**

Cemarna — Iași, 1916.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

TABLOURI DE IARNĂ...

BCU Cluj / Central University Library Cluj

**Au prins moi fluturi, nesfârșit să cadă,
Așternând covor de-argint ; prin sate
Par oase strâmbe crengile uscate,
In trist și monoton decor de iarnă...
Ușor au prins pe'ntinsuri ca să cearnă
De ieri, întâii fluturi de zăpadă !**

**Sunt multe cruci în marginea Paravii ;
Și-i hăuit în inimi de pădure !
Steluțe cad din zări greoaie, sure,
Neconținut, cu-aceeași nepăsare.
Coboară seara'n margine de zare
Și 'n tabără, se sting — sfârșiți — bolnavii...**

Trosnesc de vânt, în noapte — afară — prunii
Bătând în geam cu degete de ghiață ;
Și 'n casa'n care eu mai sunt în vieță,
Târziul, dus pe gânduri, mă'mpresoară...
Nădejdi apuse nasc, a doua oară,
Cum nasc în mine, rând pe rând, străbunii!

Parava — Putna, 1917.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

DECOR

**In ritm, funebru, trec în cară —
Năluci în alb înveșmântate;
Grăbesc spre-adâncuri de hotare:
Sunt majestăți ne'ncoronate.**

**Sub brațu-i fiecare duce :
Halate de spital, hamacuri,
Un craniu trepanat... o cruce,
Și'n mâini flacoanele cu leacuri.**

**Ca'ntr'o prisacă de albine
In țeastă-mi urlă nebunia!
Se sbate viața 'nchisă 'n mine,
Ce și-a trăit zădărnicia!..**

**Mai poate clopotul să sune,
Pân'nu s'o prăbuși altarul...
Peste haotice genune,
Tristețea și-a deschis Tartarul.**

BCU Cluj / Central University Library Cluj

BCU Cluj / Central University Library Cluj

DE PROFUNDIS

**Cântă clopotele ! cântă
Imn de 'nmormântare !
Sufletul mi-l tot frământă,
Clopotele care cântă
Imn de 'nmormântare !**

**Au pornit spre Soare-apune
Dorurile mele...
Jiul jalea'ntreagă-și spune
Clipocind între pășune,
Strâns între vâlcele,**

Moare gândul meu de bine..
Clopotele cântă ;
Cine știe pentru cine!
Pentru altul... pentru mine...
Clopotele cântă !

BCU Cluj / Central University Library Cluj

BCU Cluj / Central University Library Cluj

NOAPTEA PATIMILOR PE FRONT

A venit Iisus și a stătut
în mijloc și le-a zis lor:
„Pace vouă!”

(Ioan XX. 19).

In noaptea asta ura priveghează
Și necurate duhuri loc își cată
In mine! Mântuește-mă o, Tată,
De gândul care-aleargă ca 'ntr'o oază

In sufletu-mi!... Părinte bun, odată,
Ai mai trimis — izbăvitoare rază —
Pe lumea care azi, din nou, cutează
Să pângărească jertfa ne'ntinată

**A dulcelui Tău fiu ! Trimite iară...
Să se 'nspăimânte viermele din tină,
Murdarul vierme-om schimbat în fiară !**

**În noaptea 'n care fiul Tău suspină
Pe cruce, 'ntre tâlhari, fă să' nceteze
Crucificarea vieții 'ntre ereze !**

Parova-Putna, 1917.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

BCU Cluj
LUNCĂ OLTENEASCĂ

Luncă, luncă oltenească,
Luncă pustiită;
Ți-a fost dat să te robească,
Suferința să te pască
Oază sărăcită!

Ai fost, luncă 'ndurerată,
Câmp de războire;
Suspina noastră, toată,
Ți-a cântat, ca niciodată,
Cânt de cimitire...

**Horele-au murit in strune,
Luncă văduvită ;
Iară doinele la stâne
Plâng a cânt de 'ngropăciune
Luncă pustiită !**

**Dor nebun, pribeag mă poartă,
Singur pe cărare...
Și te plâng din poartă 'n poartă,
Luncă 'n lacrimi scăldată,
Luncă fără soare !**

BCU Cluj / Central University Library Cluj

BCU Cluj / Central University Library Cluj

SOLIE

**In toamna de cumplită sbuciumare,
Își flutură năframele tristeții,
In mute stoluri, ogoind, drumeții:
Topindu-se pe rând, în fund de zare.**

**Se duc, mânați, prin fumul greu al ceții,
De dorul altor lumi în sărbătoare;
Și poate duc durerile amare
Ce neamu le purtă de-a-lungul vieții!...**

**De-acum, soli dragi, călătoriți cu bine!
Când inapoi vă veți întoarce 'n țară,
S'aflați aici o altă primăvară!**

**Să ne găsiți sub zările senine,
Inviorați de-al libertății soare:
Sărbătorind iubirea 'ntre popoare!**

BCU Cluj / Central University Library Cluj

BCU Cluj / Central University Library Cluj

SIMFONIE TRISTĂ

Spre răsăritul cel în pară
Cocorii au pornit la drum,
Prin zările' nnecate 'n fum
Și'n negură. Din fapt de seară.

Și până'n zori de zi, întruna,
Văzduhul unduește sec.
Și'ntunecate arcuri trec,
Pătând în treacățul lor luna...

Și-l simți tăindu-te prin oase,
Prin carne, cobitorul glas,
Ce-ți zice'n treacăt: «bun rămas»...
O! bieți pribegi! mai furtunoase

N'or fi, pe mările ce-ăți trece,
A voastre zile, de cum sunt
Pe blestematul de pământ!
Voi, dacă veți pica, din zece,

Din sută : unul-doi, noi însă
Picăm la fiecare pas ;
La noi durerea-i fără glas,
Nu poate fi măcar nici plânsă!..

O! luați și sufletul din mine,
Pribegi, îndrăgostiți de nori,
De-a curcubeului culori,
De-albastrul zărilor senine...

BCU Cluj / Central University Library Cluj

SCRISOARE DE PE FRONT

— 1917 —

**Se scursă multă vreme de tristă 'ndurerare ;
Și-mi fu sortit, acuma, să port osândă nouă :
Un blestem fără seamă ne pusă stăvilare,
Pe plaiurile arse, frângând cărarea'n două.**

**Crud fulgeră mânia trecând din gamă'n gamă;
Pe tina'nsuflețită cad trăsnetele morții.
Descătușat mi-e duhul și-l simt cum se destramă...
Și'n noaptea fără zâmbet, ce-o hărăzi iar sorții?...**

**Cu cerul în privire, mă smulg din suferință.
Mă stăpânește parcă, o caldă mângâere:
Că mi-au rămas neatinse și suflet și credință,
Când își sui tot neamul, calvarul de durere!**

BCU Cluj / Central University Library Cluj

ATACUL

**Când glasul de-aramă răsună,
Din șanțuri tot lanțul de oaste s'asvârlă;
S'aprinde văzduhul, și fierbe și urlă,
Și scapără bomba și tună.**

**Rețelele scânteie'n aer;
Și dealul din față, drept pieptul își crapă:
Pământul prea strâmt e într'însul să'ncapă
Toți morții!... Urgie-i și vaier!**

Un «ura» puternic răsună.
Un «ura» ce'n creștet de dealuri se frânge ;
E sufletul nostru ce valul își strânge
Și-l schimbă'n turbată furtună.

Cuprinsă e Firea de ură...
Și omul e fiară ; Și fierul roșit e
De sânge... In danțul de tidve sdrobite,
Inghiață cuvântul în gură...

Când glasul de-aramă răsună,
Năvala de brațe izbește 'nainte
Și poartă'n vârteju-i nădejdiile sfinte
Și sfânta virtute străbună !

BCU Cluj / Central University Library Cluj

CUPRINSUL

	<u>Pagina</u>
Scrisoare a D-lui Mareșal Averescu	5
Calea Sângelui	11
Preludiul	12
Exodul	14
La Olt	16
Drumul morții	18
Spre Golgota	20
Calvarul	22
La drum	24
Zile triste	26
Spre lagăr	28
Sub povara crucii	30
Crăciunul meu	32
Ceremonial	34
Tablouri de iarnă	36
Decor	38
De profundis	40
Noaptea patimilor pe front	42
Luncă oltenească	44
Solie	46
Simfonie tristă	48
Scrisoare de pe front	50
Atacul	52
